

LIETUVOS LIAUDIES KULTŪROS CENTRAS

Lietuvos Respublikos
kultūros ministerijai

2013 01 22

LIETUVOS LIAUDIES KULTŪROS CENTRO 2012 M. VEIKLOS ATASKAITA

Lietuvos liaudies kultūros centras (LLKC) yra biudžetinė įstaiga, kurios paskirtis – plėtoti etninės kultūros (nematerialiojo kultūros paveldo) ir mègėjų meno veiklą šalyje, metodiškai jai vadovauti, rengti dainų šventes, reikšmingas kultūros programas, skatinti visuomenės kultūrinę ir kūrybinę raišką.

Veiklos tikslai: padėti formuoti ir įgyvendinti valstybės politiką etninės kultūros, mègėjų meno plėtros, tradicijų išsaugojimo, visuomenės kultūrinės raiškos srityse; rūpintis nematerialiojo kultūros paveldo išsaugojimu, vertingiausių kultūros tradicijų gaivinimu ir tēstinumu; plėtoti mègėjų meninę veiklą, stebeti dabartinę etninės kultūros būklę bei jos raidą; ugdyti visuomenės suvokimą apie etninę kultūrą, mègėjų meninę kūrybą, jų reikšmę vaikų ir jaunimo meninei saviraiškai, žmonių gyvenimo kokybei.

Įgyvendindamas savo tikslus, LLKC atlieka šias funkcijas:

- Kaupia medžiagą apie nematerialiojo kultūros paveldo reiškinius;
- Tyrinėja tautodailę, tautinius kostiumus, tradicinę muziką ir choreografiją, papročius, liaudies mediciną, kitas etninės kultūros sritis;
- Rengia etninės kultūros medžiagos rinkimo ekspedicijas, tvarko ir sisteminia sukauptus duomenis;
- Kuria Nematerialiojo kultūros paveldo vertybių sąvadą (registrą);
- Rekonstruoja tautinius, archeologinius, istorinius kostiumus, rūpinasi jų populiarinimu;
- Analizuja įvairių meno sričių ir žanrų, tarp jų – muzikos (chorų, vokalinių ansamblių, pučiamujų instrumentų orkestrų, liaudiškos muzikos kolektyvų), liaudiškų šokių, dainų ir šokių ansamblių, teatrų, taip pat šiuolaikinės etninės kultūros raiškos būklę, formas bei tendencijas, taiko jas plėtojančias bei gerinančias priemones;
- Rengia etninės kultūros fiksavimo, dainavimo, muzikavimo, šokio, tautodailės, kitų tradicijų perėmimo, taip pat mègėjų kūrybos, saviraiškos, meistriškumo, veiklos tobulinimo metodiką;
- Organizuoja konferencijas, seminarus, laboratorijas;
- Rengia dainų šventes, garantuoja nenutrukstamą pasirengimo šventėms procesą ir metodiškai jam vadovauja: užtikrina meno kolektyvų ir jų vadovų tobulinimo bei konsultavimo sistemos funkcionavimą, nustato kolektyvų meninį pajégumą, vykdo apžiūras, atrankas, organizuoja ir koordinuoja meninių programų kūrimą bei įgyvendinimą;
- Organizuoja respublikinius ir tarptautinius renginius – tradicinio ir mègėjų meno festivalius, kultūros akcijas, parodas, mègėjų meno kolektyvų ir jų vadovų metų apdovanojimus, respublikinius konkursus;
- Analizuja kultūros centrų būklę, jų veiklos kryptis, darbo formas, patirtį, meno kolektyvų veiklą ir jų vadovų darbo patirtį, individualias iniciatyvas, kaupia ir apibendrina jų metines statistines ataskaitas ir teikia rekomendacijas;
- Rengia ir leidžia žurnalą „Liaudies kultūra“, taikomųjų publikacijų seriją „Gyvoji tradicija“, mègėjų meno kolektyvų repertuarą, folkloro rinkinius, šviečiamuosius, metodinius, vaizdo, garso, elektroninius leidinius.
- Pagal kompetenciją teikia siūlymus Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, savivaldybių kultūros administratoriams, rengia arba dalyvauja rengiant atskirų kultūros sričių programas ir padeda jas įgyvendinti;

- Teikia ekspertines išvadas etninės kultūros, mègėjų meno specialistų, kolektyvų, kultūros centrų veiklos klausimais;
- Inicijuoja, koordinuoja ir vykdo UNESCO globojamas bei kitas tarptautines ir šalies programas, projektus;
- Stebi į UNESCO nematerialiojo žmonijos kultūros paveldo reprezentatyvujį sąrašą įtrauktų kryždirbystės, dainų švenčių, sutartinių tradicijų būklę, rūpinasi jų sklaida, metodiskai vadovauja jų apsaugos ir plėtros veiklai;
- Teikia metodinę paramą lietuvių bendruomenėms užsienyje etninės kultūros ir mègėjų meno veiklos klausimais, vykdo šių sričių kultūros sklaidą užsienyje;
- Bendradarbiauja su kultūros, švietimo, mokslo, studijų institucijomis, įstaigomis, Lietuvos ir tarptautinėmis nevyriausybinėmis kultūros organizacijomis, kitų valstybių kultūros įstaigomis, analizuojant kultūros reiškinį procesus, svarsto aktualius klausimus, realizuoja bendrus projektus.

Dainų šventės tradicijos tēstinumo programa

Igyvendinant Lietuvos dainų švenčių įstatymą, siekiant užtikrinti dainų švenčių tradicijos tēstinumą, nepertraukiamą kultūros, švietimo įstaigų meno kolektyvų veiklą, koordinuoti skirtingų žinybų veiksmus, tinkamai pasirengti 2014 m. Lietuvos dainų šventei „Čia – mano namai“, parengtas Dainų švenčių tradicijos tēstinumo programos ir priemonių plano projektas ir pateiktas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai. Remiantis 2010 m. Lietuvos liaudies kultūros centro direktoriaus 2010 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-55 patvirtintais pasirengimo 2014 m. Lietuvos dainų šventei etapais, organizuotas kūrybinis ir organizacinis darbas, siekiant sukurti prasmingus, tradicijas ir modernias išraiškos priemones susiejančius, bendra idėja ir režisūriu sprendimu grindžiamus meninius renginius. Surengti Dainų šventės kūrybinių grupių posėdžiai: Dainų dienos – 10, Ansamblių vakaro – 5, Šokių dienos – 6, Pučiamujų instrumentų orkestrų dienos – 3, Folkloro dienos – 2, per kuriuos aptartas repertuaras, programų kūrimo meniniai reikalavimai, naujų kūrinių įsigijimo planai, šventės rekvizitai. Vyko meninių programų pristatymas žanrinėms taryboms, Dainų švenčių nacionalinei komisijai, organizuoti vieši meninių programų pristatymai. Dainų dienos programą Vilniuje pristatė Vilniaus kultūros centro ir LRT vaikų choras bei Šiaulių valstybinis choras „Polifonija“. Šokių dienos programa šalies choreografams pristatyta per Nidoje vykusius respublikinius choreografinius kursus. Ansamblių vakaro meninę programą Vilniaus universiteto didžiojoje auloje pristatė Lietuvos edukologijos universiteto dainų ir šokių ansamblis „Šviesa“, Utenos kultūros centro šokių ir dainų ansamblis „Vieversa“, Vilniaus kolegijos liaudiškų šokių ansamblis „Voruta“, Vilniaus universiteto „Alumni“ klubo liaudiškų šokių grupė „Jievaras“, Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis. Dėl pasyvios pučiamujų instrumentų orkestrų kūrybinės grupės veiklos Pučiamujų orkestrų programa viešai nepristatyta. Dainų šventės programų kūrėjams, kurie parengė scenarijus, viešai pristatė menines programas, buvo apmokėta 20 000 Lt. (Dainų dienos kūrybinė grupė (10 žmonių) - 14 000 Lt.; Kanklių popietės meno vadovei - 1000 Lt.; Šokių dienos meno vadovui – 4000 Lt.)

Dainų šventės repertuaras. Sudaryta, parengta spaudai ir platinama Ansamblių vakaro repertuario I dalis (kompaktinė plokštėlė su 12 kūrinių partitūromis ir atskirų instrumentų partijomis). Parengtas Šokių dienos repertuario leidinys „Sodauto“ (16000 Lt.), paskirstytas Šokių dienos repertuaras atskiroms amžiaus grupėms. Parengta ir LLKC interneto svetainėje paskelbta Dainų dienos programa ir kūrinių natos (1000 Lt. – sumokėta natografui už Dainų dienos repertuario natų surinkimą), Kanklių popietės programa, repertuaras ir natos. Sudarytos atskiros pučiamujų instrumentų orkestrų koncerto „Vario audra“ repertuario dalys.

2013 m. planuojama Šokių dienos repertuario leidinio spausdinimas, Ansamblių vakaro repertuario (II dalies) parengimas, natų surinkimas ir leidyba, repertuario chorams, liaudiškoms

kapeloms, pučiamujų instrumentų orkestrams natū surinkimas. Igyvendinu šią programos dalį, būtų įsigytą 80 % Dainų šventės repertuaro.

Konsultantų tinklo veikla. Nuo 2006 m. veikia meno šakų, žanrų kolektyvų ekspertų konsultantų tinklas. Konsultantų veiklos tikslas – padėti meno kolektyvams ir jų vadovams, meno šakų bei žanrų specialistams, savivaldybių, apskričių administracijoms siekti meno ir kultūros raiškos kokybės, kūrybos įvairovės, veiksmingo meninio visuomenės ugdymo. Konsultantais parinkti asmenys, kompetentingi konsultuoti valstybės bei savivaldybių institucijas, kultūros ir meno specialistus, kolektyvus ir jų vadovus kultūros raiškos sąlygų gerinimo, darbo metodikos, meninio rezultato siekimo, kūrinių interpretavimo, stilistikos, repeticijų, vadovavimo pratyboms ir kitais klausimais. Konsultantai skiriama trejiems metams. Kasmet svarstoma jų veikla ir konsultantai gali būti keičiami. Po kiekvienos šeštų valandų konsultacijos jie rašo ataskaitas ir siunčia LLKC. Konsultantams mokama pagal paslaugų sutartis. Šias metais mėgėjų meno kolektyvams suteiktos 98 meno šakų, žanru kolektyvų ekspertų konsultacijos. 1 konsultacija - 6 akademinės valandos, valandos kaina – 30 Lt. Meno šakų, žanrų kolektyvų ekspertų konsultantų tinklo veiklai plėtoti išleista 17 700 Lt.

Mėgėjų meno kolektyvų veiklos koordinavimas. Remiantis Kategorijų suteikimo mėgėjų meno kolektyvams pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. IV-145, prieš dainų šventę vykusių apžiūrų ir kitų respublikinių konkursinių renginių metu nustatytas kultūros sistemai priklausantių mėgėjų meno kolektyvų meninis lygis. Pagal kategorijų suteikimo nuostatus ir tvarkos aprašą aukščiausios kategorijos kolektyvų ir jų vadovų lygis peržiūrimas kasmet, atsižvelgus į pastarųjų metų kolektyvų meninį lygį ir pasiektus rezultatus. Siekiant išlaikyti aukšto meninio lygio meno kolektyvus ir skatinant jų vadovus (dalies su kolektyvais dirba visuomeniniai pagrindiniai) 2012 m. geriausiemis kolektyvams skatinti paskirstyta 236 400 tūkst. Lt. Surengta 12 mėgėjų meno šakų ir žanrų tarybų posėdžių, per kuriuos analizuota ir svarstyta meno šakų būklė, kolektyvų veikla atskirose vietovėse, savivaldybių kultūros ir švietimo įstaigose, plėtros kryptys ir priemonės joms igyvendinti, analizuota žanro renginių paplitimas regionuose ir savivaldybėse, jų meninė kokybė, aptartos metodinės paramos teikimo meno kolektyvams ir jų vadovams galimybės, kvalifikacijos tobulinimo poreikis, svarstyta ir teikta LLKC direktoriui tvirtinti metų nominacijas meno kolektyvams ir jų vadovams, kolektyvų skirstymą į kategorijas pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus, teikti siūlymai dėl kolektyvų vadovų premijavimo ir kt.

„Aukso paukštės“ apdovanojimai. 1999 m. Lietuvos liaudies kultūros centro ir Pasaulio lietuvių dainų šventės fondo įsteigtai geriausią meno kolektyvų apdovanojimai „Aukso paukštė“ – viena priemonių pristatyti visuomenei mėgėjų meno kūrybą, tradicijų puoselėjimą, atlikimo meną. „Aukso paukštės“ nominacijomis įvardijami, pagerbiami ir apdovanojami geriausi mėgėjų meno kolektyvai bei jų vadovai, pasižymėję itin reikšminga, aktyvia pastarųjų penkerių metų veikla, parengę naujų, originalių ar deramai kultūros tradicijas pristatančių programų, išleidę garso, vaizdo publikacijų, iniciavę ir surengę švenčių, festivalių, mokomųjų renginių, pelnę laureatų vardų, prizų šalies ir užsienio renginiuose ar kitaip sušvitę kultūros padangėje. Atlikta 1999–2012 m. „Aukso paukštės“ nominacijų analizė pagal savivaldybes, kurioms priklauso apdovanoti kolektyvai, nominacijų gausumą, kolektyvų žanrus, kolektyvų narių amžių, metus ir kt. Per ši laikotarpį įteiktos 279 „Aukso paukštės“ (140 suaugusiuju, 110 vaikų ir 29 mišriems mėgėjų meno kolektyvams). Daugiausiai apdovanojimų pelnė Vilniaus miesto (59), Klaipėdos miesto (23), Kauno miesto (18), Panevėžio rajono (10), Telšių rajono (7), Utenos rajono (6) kolektyvai. Pagal žanrus „Aukso paukštės“ pasiskirstė taip: folkloro ansambliai – 39, tradicinės kapelos – 9, chorai – 42, dainų ir šokių ansambliai – 11, liaudies instrumentų ansambliai – 10, liaudies instrumentų orkestrai – 4, liaudiškos kapelos – 14, liaudiškų šokių kolektyvai – 41, vokaliniai ansambliai – 32, mėgėjų teatrai – 39, pučiamujų instrumentų orkestrai – 35. Nė vienos nominacijos negavo penkių savivaldybių (Kazlų Rūdos, Pagėgių, Tauragės, Šilalės, Vilniaus rajono) kolektyvai. 2012 m. organizuota 15 renginių nominacijas laimėjusiose savivaldybėse.

19 mègėjų meno kolektyvų įteiktos „Aukso paukštës“ statulélës ir premijos (19 tükst. Lt). „Aukso paukštës“ statulélių gamybai išleista 21 565 Lt iš prioritetinių renginių fondo.

Respublikinė konkursinė liaudies meno paroda „Aukso vainikas“. Siekdamas sustiprinti valstybës institucijų paramą ir sukurti nuolat veikiančią liaudies meistrų globos bei skatinimo sistemą, LLKC 2005 m. pradéjo rengti kasmetę respublikinę konkursinę liaudies meno parodą ir įsteigę „Aukso vainiko“ apdovanojimus, kuriais siekiama atskleisti ir įvertinti dabartinę liaudies meistrų kūrybą, pagerbti talentingiausius tautodailininkus, tēsiančius vietinių senųjų amatų tradicijas. Apdovanojimų nuostatai suformuluoti taip, kad visų pirma būtų palaikomos ir populiarinamos tos kūrybos kryptys, kurių šaknys remiasi Lietuvos etninëmis tradicijomis. Tokie meno kūriniai – tai mūsų šalies aukso fondas, užtikrinantis tolesnį liaudies meno gyvybingumą ir tąsą. Nominuojama už geriausius pastarųjų penkerių metų laikotarpiu sukurtus vaizduojamojo, taikomojo meno ir kryždirbystės darbus. Pretendentų atranka vyksta dviem etapais: pirmiausia išrenkami geriausi apskritys meistrai, o per respublikinį turą trys iš jų – po vieną taikomosios, vaizduojamosios dailës ir kryždirbystės atstovą – paskelbiami geriausiais metų meistrais. Pagal tradiciją respublikinis konkursas turas, per kurį pristatomi apskričių turų laimėtojų darbai, neturi nuolatinës vietas – kasmet jis rengiamas vis kitur. Taip skirtingų Lietuvos kraštų žmonës gali susipažinti su geriausiais tų metų liaudies meistrų darbais. Savo kelionę „Aukso vainikas“ pradéjo nuo Vilniaus, paskui respublikinio turo parodos ir apdovanojimų iškilmës vyko Marijampolëje, Zylissuose, Telšiuose, Kédainiuose, Rokiškyje, Jurbarke, Ukmergëje. Panašiai keliauja ir kai kurių apskričių turų parodos – jos rengiamos nebūtinai apskritys centre. Kai kurios apskritys savo parodas rengia nuolatinëse vietose (Vilniaus – Švenčionyse, Klaipëdos – Kretingoje). Kauno ir Marijampolës apskričių liaudies meistrų ekspozicijos vyksta jų centruose. Dvieju apskričių – Šiaulių ir Panevëžio – „Aukso vainiko“ parodos sutampa su kasmetëmis Lietuvos tautodailininkų sajungos regioninių skyrių parodomis, todël jose ne visada aiškiai išsiskiria konkursiniai darbai.

Įdomu ir svarbu, kaip kiekvienoje respublikinėje parodoje susiklosto žanrų santykis. 2012 m. vaizduojamajai liaudies dailei atstovavo skulptūra ir tapyba, taikomajai – tradicinës lovatiesës, priuostës, siuvinëjimas, kalvystë ir keramika. Eksponuotos net trys margučių kolekcijos – vienai jų įteiktas aukso vainikas. Baigiamajame konkurso ture dalyvavo penki kryždirbiai.

„Aukso vainiko“ respublikinis turas atspindi tai, kas šiuo metu geriausia kiekvienoje apskrityje. 2012 m. dešimtyje regioninių (apskričių) parodų iš viso dalyvavo 480 meistrų, pristačiusių arti 2590 kūriinių. Respublikinėje parodoje, vykusioje Ukmergëje, dalyvavo 25 meistrai; trys iš jų pripažinti geriausiais ir vainikuoti aukso vainikais, jiems skirtos kuklios – po 1000 Lt – premijos (iš viso 3000 Lt. – 1000 Lt. iš rẽmėjų).

Naujų iniciatyvų skatinimas. Lietuvos liaudies kultûros centro organizuotas konkursas “Etninës kultûros šaltiniai. Kalèdinio laikotarpio papročiai”. Pagrindinis konkursas tikslas – suaktyvinti etninës kultûros medžiagos rinkimą regionuose, suburti veiklius ir patyrusius rinkėjus, sukaupti kuo daugiau empirinës medžiagos, papildyti į UNESCO nematerialiojo kultûros paveldo reprezentatyvųjį sąrašą rengiamą įtraukti bylą „Kūčių vakarienë“ ir prisidëti tyrinëjant kalèdinio laikotarpio papročius. Pagal nuostatus numatyta konkurso dalyviams, pateikusiems vertingus etnografinës paprotinës medžiagos aprašus, už įdëtą darbą atlyginti. Vertinimo komisija nutarë LLKC diplomais apdovanoti ir skirti pinigines premijas: Danutei Valentukevičienei (Varënos r.), Lijanai Kiltinavičienei (Tauragës r.), Emilijai Brajinskienei (Radviliškio r.), Laimai Praškevičienei (Kaunas). 4 premijoms panaudota 1000 Lt.

Respublikinis moksleivių liaudies dailës konkursas „Sidabro vainikėlis“. Lietuvos liaudies kultûros centras, siekdamas išsaugoti gyvybingas etninës kultûros tradicijas, 2013 m. skelbia respublikinį moksleivių liaudies dailës konkursą „Sidabro vainikėlis“. Konkurso parodų ciklas sumanytas tam, kad vaikai galëtų plačiau parodyti savo darbus, sukurtus remiantis liaudies daile ir dailiaisiais amatais. Konkursas leis apžvelgti ir palyginti viso Lietuvos moksleiviško amžiaus jaunimo kūrybą, pagerbti gabiausius moksleivius, išsiaiškinti ir įvertinti talentingiausius jų mokytojus ir

vadovus. Konkurso „Sidabro vainikėlis“ nuostatai apsvarstyti sukvietus regioninių turų rengėjus ir išsiųsti savivaldybėms.

Muzikos instrumentų pirkimas. 2012 m. iš pasirengimo dainų šventei programos įsigyta 19 muzikos instrumentų pučiamujų instrumentų orkestrams (už 80 000 Lt). Instrumentai išdalyti aštuonių savivaldybių dešimčiai kolektyvų. Savivaldybės įsigijo 51 muzikos instrumentą. Instrumentų poreikis yra didžiulis, tačiau trūksta lėšų. 2012 m. savivaldybių poreikis buvo patenkintas 57%.

Tautinių kostiumų laboratorijos veikla. Laboratorijos veiklai plėtoti skirta 250 000 Lt. Pagal Lietuvos dainų šventės programą vykdomi tautinių kostiumų gamybos organizavimo darbai. Tikslingu pastangų dėka (organizavus seminarus, vykdžius paiešką) šiais metais papildomai pritraukta 15 asmenų bei 2 įmonės Vakarų Lietuvoje, galinčios kokybiškai ir profesionaliai rekonstruoti tautinius kostiumus ir liaudies drabužius bei atliki su tuo susijusius gamybos darbus. Tautinių kostiumų gamintojų sąrašas rekomenduojamas kultūros centrams, meno kolektyvų vadovams, norintiems savarankiškai siūdintis tautinius drabužius. Prižiūrima kostiumų gamybos darbų eiga: konsultuojami gamintojai, stebimas ir tikrinamas gamybos procesas, esant reikalui organizuojami koregavimo darbai. Naudojantis tautinių kostiumų kolekcija ir turimais konstrukcinių brėžinių, piešinių, kitos metodinės medžiagos rinkiniai, teikiamos konsultacijos kolektyvų vadovams, etnokultūros specialistams, meistrams, skaitomos paskaitos ir rengiami praktiniai seminarai specialistų (kolektyvų vadovų, kultūros darbuotojų, liaudies meistrų ir kt.), taip pat mokinį, studentų grupėms, ekskursantams, įstaigos svečiams ir kt. Atrinkta ir pramoniniaei gamybai adaptuota penki nauji audinių pavyzdžiai (Aukštaitijos, Suvalkijos, Žemaitijos kolektyvams). Konsultuoti 28 kolektyvų vadovai, padedant pasirinkti užsakomus kostiumus. 28 kolektyvams parinkti ir adaptuoti konstrukciniai drabužių brėžiniai, puošybos variacijos, spalviniai deriniai, audinių pavyzdžiai.

Sukurti 8 žemaičių genties I–XIV a. kostiumai už 51 000 Lt (35 000 Lt iš Kultūros rēmimo fondo (KRF), 16 070 Lt iš Pasirengimo dainų šventei programos) ir 8 jotvingių genties I–XIV a. kostiumai už 48 000 Lt (35 000 Lt iš KRF, 13 010 Lt iš Pasirengimo dainų šventei programos). Kiekvieną kolekciją sudaro keturi moteriški ir keturi vyriški kostiumų komplektai (drabužiai, papuošalai iš žalvario, sidabro, gintaro, darbo įrankiai, aksesuarai). 16 kostiumų papildytos LLKC tautinių ir archeologinių drabužių kolekcijos už 37 920 Lt. Mégėjų meno kolektyvams suprojektuotas ir pagamintas 91 tautinis kostiumas už LR kultūros ministerijos (183 000 Lt) ir savivaldybių skirtas lėšas. Kasmet savivaldybės savo biudžete planuoja lėšas tautiniams kostiumams įsigyti. 2012 m. savivaldybės pateikė dokumentus 544 350 Lt. tautiniams kostiumams įsigyti, o patenkinome tik 34 % prašomas sumos.

LLKC Tautodailės poskyrio specialistai, atkūrė unikalią autentiškų XIX–XX a. pr. tautinių kostiumų kolekciją, įvairiomis priemonėmis pristato ją visuomenei. Surengtos dvi tautinių kostiumų kolekcijos parodos: Etnografijos ir tautodailės muziejuje Lvove (Ukraina) pristatyti penki tautiniai kostiumai (po vieną kiekvieno regiono), Nyderlanduose Tarptautinių Hagos dienų metu – du tautiniai kostiumai (vyro ir moters).

Surengti 24 kostiumų kolekcijų demonstravimai, kuriuose dalyvavo 470 dalyvių. Atkurtų Kuršių genties I–XIV a. kostiumų kolekcija pristatyta Neringos miesto bendruomenei Nidos kultūros ir turizmo informacijos centre „Agila“ „Stintapūkio“ šventės metu, Vilniaus parodų centre „Litexpo“ per Knygų mugės atidarymą, Klaipėdos miesto 740-mečio jubiliejineje šventėje (du pristatymai), Juodkrantėje per folkloro šventę „Pūsk, vėjuži“, Bauskėje (Latvija) per Baltų vienybės dienos minėjimą. Lietuvių genties I–XIV a. archeologinių kostiumų kolekcija pristatyta Vilniaus „Saulės“ gimnazijoje per Vasario 16-osios minėjimą, Nidoje per respublikinius choreografinių kursus. Vilniaus knygų mugėje parodų centre „Litexpo“ teatralizuoto pristatymo „Baltijos sakmė“ metu demonstruota archeologinių, istorinių, tautinių kostiumų kolekcija (10 kostiumų komplektų), pristatytas 2012–2013 m. kalendorius „Lietuvių tautiniai drabužiai: nuo pavasario iki žiemos“ (20 tautinio kostiumų komplektų). Pasaulinėje parodoje „Expo 2012“ Pietų Korėjos Respublikoje 10 kartų parodytas teatralizuotas kostiumų spektaklis „Baltijos sakmė“ (8 archeologinio kostumo, 2 istorinio kostumo, 10

tautinio kostiumo komplektų). Kuršenų miesto šventėje „Puodžių sostinė“, tarptautiniame šokių festivalyje „Ir ne tik iš Lietuvos“ Radviliškyje, 2012 m. Lietuvos kultūros sostinės – Anykščių – renginiuose; per TAFISA pasaulio sporto visiems žaidynių Šiauliouose uždarymą surengtas penkių Lietuvos etnografinių regionų tautinių kostiumų kolekcijos teatralizuotas pristatymas „Raštų pynė“ (42 tautinio kostiumo komplektai).

Dar viena tautinio kostiumo pristatymo visuomenei forma – tautinių ir archeologinių kostiumų nuoma. LLKC tautinių kostiumų studijoje nuomojami tautiniai drabužiai, teikiama išsami informacija apie jų dėvėjimo ypatumus, parenkami kostiumai pagal Lietuvos regionus, dizainerė suderina kostiumo detales, pritaiko įvairaus sudėjimo žmonėms. Kostiumai dažniausiai nuomojami svarbioms progoms, pristatant Lietuvą užsienyje, todėl klientams parenkami autentiškai rekonstruoti ir istoriškai teisingi kostiumų komplektai. 2012 m. išnuomoti 62 tautiniai kostiumai ar jų dalys, už nuomą gauta 8 500 Lt.

Naujų kūrinių mègėjų meno kolektyvams įsigijimas. Per 2012 m. už 75 629 Lt. įsigyta 40 repertuarinių kūrinių, 9 aranžuotės, 2 orkestruotės skirtos mègėjų meno kolektyvams (chorams, liaudišku šokių kolektyvams, pučiamujų instrumentų orkestrams, liaudies instrumentų ansambliams).

Surengtas Naujų kūrinių chorams ir vokaliniams ansambliams konkursas. Iš autorų pateiktų 53 chorams ir vokaliniams ansambliams skirtų kūrinių į antrą konkurso turą komisija atrinko 25. Antrojo turo kūriniai pateikti „Vasaros akademijos“ dalyviams, kurie balsavo už labiausiai patikusius. Įsigytu 9 kūrinių, 8 aranžuotės, 2 orkestruotės (22 500 Lt).

Naujų liaudišku šokių konkursu siekiama aktyvinti choreografijos kūrybinį procesą per liaudiško šokio kolektyvų kūrybinę veiklą, skatinti kurti, plėtoti liaudies šokį rengiantis šalies konkursams, festivaliams, ugdyti choreografų ir šokio mokytojų kūrybingumą remiantis savo krašto medžiaga. Šiam konkursui aštuoni autoriai pristatė 13 sceninių šokių kompozicijų. Įsigytu 11 geriausių vaikų, jaunimo ir suaugusiuų šokių (23 000 Lt). Ansamblių vakarui pateikta 17 naujų kūrinių chorui ir liaudies instrumentų orkestrams, įsigyta 10 kūrinių, 1 aranžuotė (15 129 Lt). Kanklių popiete „Skambékite, kanklės“ pateikta 11 naujų kūrinių, komisija atrinko ir premijavo 4 (5000 Lt). Pučiamujų instrumentų orkestrų naujų kūrinių konkursui pateikta 12 kūrinių, premijuoti 6 (10 000 Lt). Nupirkti kūriniai planuojamai panaudoti dainų šventės programose, bet kūrybinio darbo procese kai kurie kūriniai nepatenka į repertuarą, paliekami kitų projektų repertuarui papildyti. Galutinis repertuaras išaiškėja, susiformavus visiems kūrybiniams užmanymams.

Rekvizitų įsigijimas. Rekvizitai įsigyjami dalimis. Ansamblių vakarui 2012 m. buvo įsigyta 80 gūnių po 100 Lt. (viso 8 000 Lt.), tai yra tik nedidelė dalelytė ansamblių vakarui reikalingų rekvizitų. Vykssta kūrybinis procesas, ir visų dienų tikslus rekvizitų poreikis bus aiškus, galutinai suderinus menines programas 2013 ir netgi 2014 metais.

Viešieji ryšiai ir reklama. Viešiesiems ryšiams ir reklamai išleista 60 146 Lt (mègėjų meno žanrų, etninės kultūros tradicijų, tautinių kostiumų pristatymas, dalyvavimas tarptautiniuose renginiuose, forumuose, seminaruose Lietuvoje ir užsienyje). Parengtas DVD filmas „Tradicinė liaudies medicina“. Dalyvauta tarptautiniuose renginiuose. 7-ajame Šiaurės Europos šalių mègėjų teatrų aljanso NEATA festivalyje Danijoje pristatytas Lietuvos mègėjų teatrų judėjimas, regionų teatro tradicijos, supažindinta su mègėjų teatrų dalyvavimo dainų šventėse tradicija. Lietuvai festivalyje atstovavo Vilniaus jaunimo teatras „Arlekinas“, parodės spektaklį pagal Williamą Shakespeare'ą „Argi tai meilė?“ (režisierė Tatjana Timko).

Folkloro poskyrio specialistas dalyvavo Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės Latvijos, Lietuvos, ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programas projekto „Sociokultūrinio tinklo stiprinimas Zarasu, Daugpilio ir Bratislavo regione, pritraukiant jaunimą ir aktyvinant vietos bendruomenes“ etnokultūros stovykloje: skaitė paskaitas, vedė praktinius seminarus, dalijosi tradicinės kultūros Lietuvoje išsaugojimo patirtimi, susipažino su kitų valstybių švenčių organizavimo patirtimi.

Rygoje dalyvauta Taline vyksiančios konferencijos „Dainų ir šokių švenčių tradicija laiko tekėjė“, skirtos dainų ir šokių švenčių tradicijos Baltijos šalyse pripažinimo UNESCO nematerialiojo žmonijos kultūros paveldo šedevru 10-mečiui paminėti, parengiamajame posėdyje. Kartu su Latvijos ir

Estijos kultūros ministerijų atstovais, dainų švenčių ekspertais, švenčių organizavimo specialistais buvo aptarti konferencijos organizavimo klausimai.

Mogiliove (Baltarusija) vykusio tarptautinio forumo „Tradicinė kultūra – strateginis nuolatinio visuomenės vystymosi resursas“ mokslinėje praktinėje konferencijoje „Tradicinė kultūra: apsauga, išsaugojimas, aktualizavimas“ Lietuvos delegacija pristatė pranešimą „Gyvoji tradicija Lietuvoje“ apie liaudies kultūros padėtį, jos funkcionavimo ir paramos sistemą (skaitė LLKC direktorius Saulius Liausa). Pranešimo, kaip ir pačios sistemos, ašis – Lietuvos dainų šventė, ją supantys ir palaikantys reiškiniai. Aptartos tarptautinio bendradarbiavimo plėtotės, siekiant išsaugoti ir skleisti tradicinę kultūrą, galimybės.

Minske surengtoje Baltarusijos kultūros instituto mokslinėje praktinėje konferencijoje „Baltarusijos kultūra: dabarties realijos“ skaityti pranešimai „Tradicinės kultūros visuma: Lietuvos dainų švenčių folkloro diena“, „Tautinio kostumo rekonstrukcijos klausimai“, diskutuota tradicinės kultūros išsaugojimo ir integravimo į dainų švenčių renginius klausimais, dalytasi patirtimi, domėtasi kitų šalių praktika, organizacine bei metodine patirtimi, pritaikytina organizuojant ir tobulinant dainų švenčių organizavimą.

LLKC laimėjo LR aplinkos ministerijos surengtą Lietuvos kultūros programos parengimo ir atlikimo pasaulinėje parodoje „Expo 2012“, vykusioje Pietų Korėjos Respublikoje, konkursą. Gegužės 18–20 d. ir birželio 24–26 d. pristatyta Lietuvos kultūros programa „Baltijos sakmė“, kurią organizavo ir koordinavo LLKC. Programą sudarė vientisa choreografinė kompozicija, lydima lietuvių tradicinės ir šiuolaikinės muzikos kūrinių, papildyta Baltijos pakrantės gamtos ir kraštovaizdžio elementus atspindinčia vaizdo medžiaga. Teatralizuoto šokio spektakliu pristatytos baltų genčių archeologinių, XIII–XIV a. istorinių bei XIX a. pab. – XX a. pr. lietuvių tautinių kostiumų kolekcijos, penkių etnografinių Lietuvos regionų – Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos, Suvalkijos ir Klaipėdos krašto – tradiciniai drabužiai.

Stebėti tarptautinio folkloro festivalio „Baltica“ renginiai Rygoje, dalyvauta diskusijoje apie nematerialiojo paveldo, kultūros vaidmenį socialiniam ir ekonominiam visuomenės vystymuisi, susipažinta su Latvijos ir Estijos šalių organizacine bei metodine patirtimi, pritaikytina rengiant dainų šventes ir tobulinant jų organizavimą.

Sankt Peterburgo išeivijos lietuviams ir miesto bendruomenei pristatyta 2014 m. Dainų šventės „Čia – mano namai“ programa, advento, Kalėdų papročiai ir kulinarinis paveldas. Sankt Peterburgo Ermitažo ir Etnografinio muziejaus fonduose surinktos ir susistemintos vyriškų kailinių, sermėgų, galvos dangų konstrukcijų bei puošybos variacijos, reikalingos LLKC tautinių kostiumų žiemos kolekcijai papildyti.

Muzikos poskyrio specialistai stebėjo VII Šiaurės ir Baltijos šalių dainų šventę, koordinavo Lietuvos chorų delegacijos dalyvavimą, dalyvavo Šiaurės ir Baltijos šalių koordinacinės grupės pasitarime (jame buvo tvirtinamas simpoziumas – 2013 m. Norvegijoje, 2014 m. Suomijoje, 2015 m. Rygoje – projektas, aptariami kiti svarbūs klausimai), susipažino su Suomijos organizacine bei metodine patirtimi, pritaikytina rengiant dainų šventes ir tobulinant jų organizavimą.

Dalyvauta Europos varinių pučiamujų instrumentų orkestrų čempionate Nyderlanduose, Europos kompozitorų konkurse, Europos varinių pučiamujų instrumentų orkestrų asociacijos posėdžiuose, per kuriuos aptarti pasirengimo čempionatui klausimai, galimybė jį organizuoti Lietuvoje. Vyksa į Baltijos šalių pučiamujų instrumentų orkestrų IV forumą Rygoje. Seminarų metu, kuriuos vedė dirigentai iš JAV ir Didžiosios Britanijos, analizuoti darbo su pradedančiais orkestrais metodai, Baltijos šalims pristatyti Lietuvos pučiamujų instrumentų orkestrų kūriniai.

Dalyvauta Azerbaidžano nacionalinės UNESCO komisijos ir Mokslinio metodinio kultūros tyrimų centro prie Azerbaidžano Respublikos kultūros ir turizmo ministerijos organizuotoje antroje tarptautinėje konferencijoje „Subalansuoto vystymosi kultūra: globalūs ir regioniniai aspektai“: skaitytas pranešimas, pristatyta Lietuvos mėgėjų meno kultūros politika, 2014 m. dainų šventės „Čia – mano namai“ programa.

Administravimo išlaidos. Administravimo išlaidos siekė 10420 Lt (seminarų, kursų, telefoninių pokalbių apmokėjimas, vaizdajuosčių, spausdintuvų dažomujų miltelių pirkimas, mokesčiai už interneto svetainių vietą serveryje, subdomeno mokesčiai, kanceliarinės prekės ir kt.).

Nenumatyto išlaidos - 2702 Lt. (*ansamblų vakaro repertuaro CD dekliukų gamyba, Šokių dienos repertuaro pristatymo akomponiatoriaus darbo apmokėjimas, direktoriaus ir įstaigos darbuotojų nakvynės išlaidų apmokėjimas išvykose viešinant Dainų šventę, kompiuterinės technikos remontas, poperiaus pirkimas*).

Kultūros tradicijų ir mègėjų meno veiklos plėtojimo programa

Renginiai

2012 m. organizuota 17 stambių ir 28 kiti renginiai – parodos, konferencijos, tautinių ir archeologinių kostiumų demonstravimai, kuriuose dalyvavo 397 kolektyvai, 15 970 dalyvių. Devyni renginiai jtraukti į 2012 m. Lietuvoje rengiamų testiminių prioritetinių mègėjų meno renginių sąrašą.

Testiniai prioritetiniai mègėjų meno renginiai. Vykdydamas LR kultūros ministro 2011 m. vasario 1 d. įsakymą Nr. IV-66 „Lietuvoje rengiamų testiminių prioritetinių mègėjų meno renginių projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklės“, LLKC surinko informaciją apie 2011–2014 m. etnografinių regionų, regionų kultūros, nematerialiojo kultūros paveldo ir dainų švenčių tradicijas puoselėjančius mègėjų meno renginius, vykstančius visoje Lietuvoje, apimančius tiek suaugusiuosius, tiek vaikų kolektyvus. Remiantis savivaldybių pateikta informacija, konsultantų bei ekspertų komisijų išvadomis, pagal savivaldybių pasiūlytus renginius, atitinkančius visus minėtame įsakyme numatytais kriterijus, parengtas ir LR kultūros ministro įsakymu patvirtintas 2012–2014 m. Lietuvoje rengiamų testiminių prioritetinių mègėjų meno renginių sąrašas. 2012 m. surengta 18 prioritetinių mègėjų meno renginių, 9 iš jų surengė LLKC. Šie renginiai apima visas Lietuvos savivaldybes, vyksta keliais turais, juose dalyvauja daugybė kolektyvų ir dalyvių, bet jų finansavimas nepakankamas.

Choro muzikos renginiai. 2001 m. pradėjus aktyviai plėtoti berniukų chorų judėjimą (festivaliai, konkursai, jungtiniai koncertai, akcijos), ėmė kurtis nauji berniukų chorai. Berniukų meninis užimtumas dainuojuant choruose – ypač svarbi viena prieinamiausių prevencijos formų, tenkinanti mokinį pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Sudėtingu finansiniu laikotarpiu išlaikyta berniukų chorų festivalio-akcijos „Lietuvos berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“ tradicija, įgyvendintos numatytos programos. 2012 m. Klaipėdoje surengtame festivalyje „Lietuvos berniukai prieš smurtą ir narkomaniją“ dalyvavo 28 berniukų chorai (per 2000 dalyvių) iš 14 savivaldybių.

Lietuvos aukštųjų mokyklų chorų festivalis vyko Kaune. Bendradarbiaujant su Kauno technologijos universitetu ir jo choro vadove Danguole Beinaryte, organizuoti studentų chorų festivalio renginiai bažnyčiose ir baigiamasis koncertas Kauno sporto halėje. Festivalyje dalyvavo 21 studentų choras (1000 dalyvių) iš 10 aukštųjų mokyklų. Baigiamajame koncernte atlikta lyrinė roko opera „Jotvingio rauda“ (Dainius Pavilonio muz.). Kūrinių atliko 12 kolektyvų jungtinis choras, solistai ir akompanuojantį grupę.

Helsinkyje (Suomija) vyko VII Šiaurės ir Baltijos šalių dainų šventė, kurioje dalyvavo 26 mišrus chorai. Lietuvai atstovavo septyni chorai: Lietuvos mokslo akademijos mišrus choras, Telšių kultūros centro choras „Žemaičiai“, Širvintų kultūros centro „Navis“, Ukmergės kultūros centro „Vyturys“, Tauragės kultūros centro „Opus“, Prienų kultūros centro „Šilas“, Elektrėnų sav. Vievio kultūros centro „Con moto“ (per 200 dalyvių). Be koncertų, šventės metu surengta 14 seminarų.

Mègėjų teatro renginiai. 2012 m. surengtas XIX Lietuvos lėlių teatrų konkursas „Molinuko teatras“. Konkursu siekiama aktyvinti lėlių teatrų veiklą, skatinti spektaklių meninio lygio augimą, naujų trupių kūrimąsi, išryškinti geriausius spektaklius. Geriausiai lėlių teatrų siūlomi „Aukso paukštės“

nominacijai pelnyti. Konkurse dalyvavo 57 lėlių teatrai (per 500 dalyvių) iš 16 rajonų ir 4 miestų. II ture pasirodė 24 lėlių teatrai. Baigiamojoje šventėje Panevėžyje dalyvavo 9 teatrai (80 dalyvių).

Vykiant programą „Suaugusiuų mėgėjų teatrų veiklos aktyvinimas, plėtojant ir išsaugant regionų tradicijų savitumą“, surengta XXI Lietuvos miestų ir rajonų centrų mėgėjų teatrų apžiūra-šventė „Atspindžiai“. Šešiose regioninėse apžiūrose Ukmergėje, Pajstryje, Mažeikiuose, Jurbarke, Radviliškyje, Telšiuose suvaidintas 61 spektaklis, baigiamosiomis šventėse Rokiškyje ir Švenčioneliuose – 16 spektaklių. Dalyvavo 61 teatras iš 37 savivaldybių (per 1000 dalyvių). Renginiu siekiama aktyvina suaugusiuų teatrų veiklą, skatinti spektaklių meninio lygio augimą, naujų trupių kūrimąsi, išryškinti geriausius spektaklius. Geriausi teatrai siūlomi „Aukso paukštės“ nominacijai pelnyti, geriausieji spektakliai – atstovauti Lietuvai tarptautiniuose forumuose, festivaliuose.

Tarptautinei teatro dienai paminėti Zarasuose surengta septintoji Lietuvos mėgėjų teatrų šventė „Tegyvuoja teatras“. Idėja kasmet vis kitoje savivaldybėje rengti respublikinę teatro šventę ir sukvesti šalies teatralus draugėn gimė 2006 m. Zarasuose vykusioje šventėje nominuoti 28 mėgėjų teatro kūrėjai iš 19 savivaldybių, iš jų 11 apdovanoti „Tegyvuoja teatras“ statulėlėmis. Šventėje dalyvavo 150 režisierų ir aktorių iš 20 savivaldybių. Šventės vėliava perduota Alytaus miesto savivaldybei.

Liaudiškų šokių renginiai. 2012 m. surengtas XIX Lietuvos vaikų ir moksleivių liaudiškų šokių konkursinis festivalis „Aguonėlė“, kuriuo siekiama puoselėti liaudiško šokio tradicijas, skatinti choreografų ir šokių mokytojų kūrybingumą, remiantis savo krašto šokių medžiaga, ugdyti vaiko meninę brandą. Vietiniai turai vyko 2011 m. Šokėjų varžytuvės truko šešis mėnesius. Laureatų koncerte Šokio teatre Vilniuje dalyvavo 1060 šokančių ir muzikuojančių vaikų iš įvairių Lietuvos regionų. Konkurso vyksme dalyvavo 227 kolektyvai, per 4280 dalyvių iš visų Lietuvos savivaldybių.

VII respublikiniame vyresniųjų liaudiškų šokių grupių ir ansamblių konkursiniame sambūryje „Iš aplinkui“ Širvintose (šiame mieste surengtas jau šeštą kartą) varžėsi 24 šokių grupės (540 dalyvių) iš 17 savivaldybių: Vilniaus, Kauno, Panevėžio miestų, Marijampolės sav., Anykščių, Joniškio, Jurbarko, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Pasvalio, Prienų, Radviliškio, Širvintų, Šakių, Trakų, Zarasų rajonų.

Pučiamujų instrumentų orkestrų renginiai. Panevėžyje organizuotas XII pučiamujų instrumentų orkestrų čempionato (vyksta kasmet dviem turais) finalinis turas. Dalyvavo 33 orkestrai iš 20 savivaldybių, per 700 dalyvių.

Folkloro renginiai. Šiauliouose surengtas V Lietuvos studentų folkloro festivalis „O kieno žali sodai“, kuriuo siekiama puoselėti akademinio jaunimo folkloro bendruomenių tradicijas šalies universitetuose, kolegijose ir kitose aukštojo bei aukštesniojo mokslo institucijose, kelti jaunimo folkloro sambūrių meninį lygį, skatinti naujas iniciatyvas. Per dvi festivalio dienas vyko 12 renginių: paskaita, pagrindinis festivalio koncertas, kūrybinės dirbtuvės (tradicinio dainavimo, tradicinio vyro dainavimo, tradicinio žemaičių dainavimo, pasakojamosios tautosakos, tradicinių šokių, tradicinio smuikavimo, skambinimo cimbolais, tradicinių pučiamujų instrumentų meistravimo, sutartinių skambinimo kanklėmis ir grojimo senaisiais pučiamaisiais instrumentais), vakaronė-varžytuvės, aštuonios folkloro popietės su Šiaulių rajono bendruomenėmis. Lietuvos studentų folkloro kolektyvų susibūrimas ir festivalio rengimas – gera iniciatyva, rengėjų įsitikinimu, turinti skatinti akademinės visos Lietuvos bendruomenės domėjimą etnine kultūra, kraštotyra ir ugdyti studentų folkloro sambūrių vaidmenį ugdant pilietiškumą, tautiškumą, etninį identitetą. Tai vienintelis tokio pobūdžio festivalis Lietuvoje, rengiamas nuo 2008 m. vis kitoje aukštojoje mokykloje. Atsižvelgiant į festivalio lokaciją, buvo pasirinkta saulės tema, jos įprasminimas lietuvių tautosakoje, o išskirtinis dėmesys skirtas Šiaulių krašto folklorui. Renginyje dalyvavo 11 folkloro kolektyvų iš aštuonių Lietuvos aukštųjų mokyklų, apie 200 dalyvių.

XI tarptautiniame instrumentinio folkloro festivalyje „Griežynė“ dalyvavo šeši užsienio kolektyvai ir pavieniai muzikantai iš Italijos, Norvegijos, Vengrijos, Latvijos, Baltarusijos, JAV, iš Lietuvos – „Griežikai“, A.Batavičius ir I.Petrošius, „Arinuška“, „Salako muzikantai“, Utenos muzikos mokyklos muzikantai, „Ratilėlis“, „Dailingė“, „Lipk ant sienų“, „Kauno bandonija“ ir pavieniai muzikantai – iš

viso 65 dalyviai. Surengta 11 renginių: Panevėžio kraštotoyros muziejaus archyvo fotografijų parodos „Muzikantas tarp žmonių“ atidarymas, koncertas Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje, Sauliaus Petreikio ir Algirdo Klovos *world music* projektas Vilniaus mokytojų namų svetainėje, grupės „Domo Emigrantes“ (Italija) koncertas Vilniaus mokytojų namų svetainėje, popietė su tautodailininku Jonu Bugailiškiu, lietuviškos tradicinės muzikos koncertas Vilniaus mokytojų namų svetainėje, festivalio svečių pasirodymai Vilniaus miesto kavinėse ir restoranuose, folkloro dirbtuvės Vilniaus mokytojų namų svetainėje, didysis koncertas Vilniaus mokytojų namų Didžiojoje salėje, Lietuvos ir užsienio kolektyvų, pavienių muzikantų koncertas Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejuje, festivalio dalyvių vakaronė Romos ir Eimanto Zalensų kaimo turizmo sodyboje, baigiamasis koncertas Laimos ir Stasio Sadauskų kaimo turizmo sodyboje.

Kiti renginiai. Raseiniuose surengtas tradicinis Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“, rengiamas prisimenant Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir laisvės kovų dalyvių veiklą, prasminges Lietuvos istorijos puslapius. Vyko kariuomenės pučiamujų orkestrų koncertas Ariogalo gatvėse, šventinė eisena nuo Ariogalo parapijos bažnyčios į Dubysos slenį, šv. Mišios Dubysos slenýje, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos chorų, solistų, muzikos grupių koncertas. Dalyvavo 35 kolektyvai, 5000 dalyvių. Renginiui skirta 100 000 Lt.

Dubingių piliavietėje organizuotas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės vado Mikalojaus Radvilos 500-ųjų gimimo metinių minėjimas. Renginiui skirta 100 000 Lt.

Kongresų rūmuose surengtas koncertas 2011 m. žemės drebėjimo ir cunamio Japonijoje aukoms atminti. Dalyvavo apie 400 dalyvių. Koncerte skambėjo vieno žymiausių pasaulyje kompozitorių Karlo Jenkinso „Requiem“. Kompozitorius iš ši energingą ir dramatišką kūrinį įpynę japonų vaikų sukurtas haiku eiles ir japoniškos muzikos motyvus, ryškiai atspindinčius gyvenimo, mirties ir atgimimo ciklą. Išpūdingą trylikos dalių kūrinį atliko jungtinis 300 dalyvių choras (Vilniaus berniukų ir jaunuolių choras „Ažuoliukas“ bei penki aukštųjų mokyklų chorai) ir Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Renginiui panaudota 44 000 Lt.

Visuomenės harmonizavimo parke (Prienų r.) keturias dienas vykusiam Pasaulio lietuvių jaunimo suvažiavime Lietuvos liaudies kultūros centras organizavo tautinių kostiumų kolekcijos pristatymą, tradicinių šokių mokymą, tradicines lietuviškų amatų dirbtuvės, „Gyvosios tradicijos“ serijos filmų demonstravimą. Pasaulio lietuvių jaunimo susitikime dalyvavo 3500 žmonių iš daugiau nei trisdešimties pasaulio valstybių. Minint Lietuvos kultūrai ir istorijai nusipelnusių asmenybių jubiliejus, 2012 m. sukurtas Gintauto Abariaus antkapinio paminklo projektas (22 000 Lt.)

Centras aktyviai bendradarbiavo rengiant 2012 m. jubiliejinės moksleivių dainų šventės renginius: Šokių dieną, Ansamblių vakarą ir Dainų dieną (dalyvauta meninių programų rengime, koordinuotas repertuario įsisavinimo procesas, teikta informacinė, metodinė pagalba meno kolektyvams, savivaldybių dainų šventės koordinatoriams.)

Apie visus renginius skelbta per televiziją, radiją, spaudoje, naujienų portaluose, interneto svetainėse.

Metodinė veikla

Seminarai. Igyvendinant vieną įstaigos prioritetinių veiklos krypčių – tobulinti kultūros specialistų, etninės kultūros bei mêtėjų meno pakraipos metodininkų, kolektyvų vadovų, meistrų, veiklos organizatorių ir pan. mokymą ir kvalifikacijos kėlimo sistemą, siekiant kryptingai pasirengti vaikų ir moksleivių – liaudies kūrybos atlikėjų – konkursui „Tramtatulis“ bei tradicinių šokių varžytuvėms „Patrepbynė“, surengta trylika folkloro seminarų 378 folkloro ansamblių vadovams, kultūros darbuotojams ir pedagogams (Vilniuje – 12 dalyvių iš 5 savivaldybių, Marijampolėje – 30 iš 4 savivaldybių, Mažeikiuse – 40 iš 6 savivaldybių, 3 seminarai Kaune – 100 iš 4 savivaldybių, Palangoje – 30 iš 5 savivaldybių, Šiauliouose – 30 iš 9 savivaldybių, Kauno r. – 25, Varėnoje – 35 iš 6 savivaldybių, 3 seminarai Šiauliouose – 50 iš 8 savivaldybių). Teorinių ir praktinių seminarų metu

supažindinta su instrumentiniu, dainuojamuoju folkloru, diegta tradicinių šokių, tradicinio dainavimo pagrindai, aptarta mokymo metodika, šokio aprašo skaitymas, suaugusiuju ir vaikų folkloro ansambliu ypatumai.

Zarasuose, Salake, aštuonioliktą kartą surengti respublikiniai rajonų, miestų etninės kultūros centru darbuotojų ir rajonų etninės kultūros metodininkų, nacionalinių, regioninių parkų etnografų (kultūrologų), už tautodaile, tradicinius amatus atsakingų specialistų seminaras „Senujų kultūros paveldo sluoksnių tyrinėjimai ir dabartis“. Dalyvavo 127 specialistai iš 48 savivaldybių. Nedalyvavo 12 savivaldybių: Alytaus m., Biržai, Bištonas, Kalvarija, Kauno r., Kretinga, Kelmė, Molėtai, Raseiniai, Rietavas, Skuodas, Šalčininkai. Paskaitas skaitė 20 lektorių, koncertavo trys Zarasų folkloro kolektyvai. Kursuose keliamas šių specialistų kvalifikacija, sudaromos ir koordinuojamos veiklos kryptys, atsižvelgiant į valstybinės etninės kultūros apsaugos ir plėtros politikos nuostatas, aptariamos etninės kultūros veiklos programos, kiti dokumentai, atspindintys Lietuvos Vyriausybės, savivaldybių etninės kultūros plėtros kryptis, uždavinius, priemones ir kt.

I UNESCO nematerialiojo žmonijos kultūros paveldo reprezentatyvųjį sarašą itrauktos sutartinių tradicijos apsaugos veikla. LRKM pavedimu LLKC atlieka sutartinių tradicijos reiškinių stebėsenos ir koordinavimo veiklą. Tuo tikslu sudaryta Sutartinių tradicijos išsaugojimo programas koordinacinė komisija, kurios uždavinys – teikti siūlymus Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijoms, savivaldybių, nepriklausomoms kultūros ir švietimo įstaigoms, kolektyvams ir kitiems subjektams dėl sutartinių tradicijos išsaugojimo politikos formavimo ir jos įgyvendinimo. Komisijos posėdžiuose suderintas Sutartinių tradicijos išsaugojimo 2012–2014 m. priemonių planas, svarstyta, kokios priemonės padėtų stiprinti jos plėtrą, detalizuota ir koordinuota 2012 m. veikla. LLKC kaupiama informacija apie reiškinius ir įvykius, susijusius su sutartinių tradicija, įstaigos specialistai konsultuoja Šiaurės Rytų Lietuvos savivaldybių specialistus, tradicija besidominčius asmenis, taip pat dalyvauja jų rengiamose mokymuose, šventėse (Švenčionų, Kupiškio, Ukmergės r. ir Vilniaus, Kauno m.). 2012 m., vykdymas KRF finansuotą projektą „Sutartinių tradicijos gyvybingumo skatinimas jų paplitimo areale“, LLKC surengė tris seminarus: šalies etninės kultūros specialistams Zarasuose (dalyvavo 30 Rytų Aukštaitijos regiono pedagogų, folkloro ansambliu vadovų), Ukmergėje (70 dalyvių iš Ukmergės savivaldybės) ir Pasvalyje (55 dalyviai iš 2 savivaldybių). Juose skaitytos paskaitos apie sutartinių tradiciją, sutartinių giedojimo specifiką bei būdus. Svarbiausia mokomuojų renginių dalis – giedojimo pratybos, organizuotos nuosekliai supažindinant dalyvius su regionams būdingomis sutartinėmis. Ukmergėje vykusiame seminare dar mokyta pasigaminti skudučius, pūsti jais ir ragais bei lamzdžiuoti, o Pasvalyje – pademonstruota vaikų mokymo praktika. Ukmergės r. Vepriuose surengta vaikų stovykla, kurioje dalyvavo 37 dalyviai (22 vaikai, 15 suaugusiuju) iš Ukmergės. Tai pirmas tokio pobūdžio renginys jaunajai kartai, kurio ašimi tapo sutartinių tradicija – ne tik kaip kūrybos forma, bet ir kaip pasaulėžiūros, vertybų sistemos pamatas. Vykdant projektą sukaupta ir parengta metodinė medžiaga (įvairių kraštų repertuarą, jo stilistiką atspindinčią sutartinių rinkinys bei pavyzdiniai garso įrašai), kuri galės būti naudojama būsimiems mokymams. Dalis jos panaudota mokomajam leidiniui „Kadu buva kadujo. Sutartinių pradžiamokslis. II d.“. Tose vietose, kur organizuota projekto veikla, jis ypač prisdėjo ugdomant jaunąją kartą, sąmoningai pasirengusių saugoti unikalias, senas sutartinių giedojimo, choreografinių, atlikimo muzikos instrumentais tradicijas, didino moksleivių, jaunimo informuotumą apie sutartinių tradicijas, sudarė galimybes išmokti giedoti ar groti sutartines, supažindino jaunąją kartą su sutartinių reiškiniu įvairiais jo aspektais. Panaši veikla, dalyvaujant itin gerai šią tradiciją išmanantiems specialistams, turėtų būti organizuota ir kitur – Rokiškio, Panevėžio, Utenos, Biržų, Ignalinos, Anykščių, Molėtų rajonuose. LLKC specialistai, kaip numatyta Sutartinių tradicijos išsaugojimo 2012–2014 m. priemonių plane, garso įrašų studijoje užfiksavo aštuonių folkloro grupių (bendruomenių) atliekamą sutartinių repertuarą rengiamiems garso ir vaizdo leidiniams. Šis darbas bus tēsiamas ir 2013 m.

Surengti du seminarai jaunimo ir vyresniųjų bei pagyvenusiųjų ir merginų liaudišku šokių grupių vadovams. Dalyvavo per 160 vadovų. Seminaruose išmokti devyni nauji sceniniai šokiai.

Kūrybinėse Lietuvos mègėjų teatrų laboratorijose „Atspindžiai“ Rokiškyje ir Švenčioneliuose dalyvavo 65 režisierai iš 37 savivaldybių. Panevėžyje surengtas Lietuvos lėlių teatrų konkurso „Molinuko teatras“ seminaras lėlių teatrų vadovams. Dalyvavo 16 vadovų iš 15 savivaldybių.

Tradicioinio Lietuvos mègėjų teatrų režisierių seminaro „Šiandiena ir teatras“ Vilniuje dalyviai turėjo galimybę įgyti naujų žinių bei praktinių įgūdžių. Diskutuota apie etinių, moralinių, meninių ir estetinių vertybų svarbą ugdymo ir kūrybos procese, diferencijuotą kvalifikacijos kėlimą. Skaityti pranešimai apie teatro renginių įvairovę ir ypatumus, Kultūros ministerijos finansuojamas programas, Baltijos šalių mègėjų teatrų bendradarbiavimo patirtį ir perspektyvas, teatro judėjimą miesteliuose ir kaimuose. Dalyvavo 103 režisierai iš 39 savivaldybių.

Klaipėdoje surengtas dainų ir šokių ansamblių bei jų grupių vadovų seminaras. Dalyvavo 68 kolektyvų vadovai iš 17 savivaldybių ir 40 iliustrorių. Skaitytos paskaitos apie vadybos meną, koncertų režisūrius sprendimus, dainų ir šokių ansamblių programų sudarymo ir pateikimo problematiką, folklorinio šokio įtaką sceniniams lietuvių liaudiškam šokiui, kūrinių aranžuotes dainų ir šokių ansambliams. Vyko dainų ir šokių grupių, liaudies instrumentų orkestrų pratybos. Tai pirmoji kvalifikacijos kėlimo programa (seminaras), skirta dainų ir šokių ansamblių vadovams.

Zarasuose vykusiam liaudies instrumentų pedagogų (kanklininkų) seminare dalyvavo 37 kanklių pedagogės. Jungtinis liaudies instrumentų ansamblis atliko 2014 m. Lietuvos dainų šventės Kanklių popietės kūrinius, analizuotas repertuaras.

Surengtas keturių seminarų ciklas „Aktualios tradicinių liaudies dailės šakų technologijos“, kuriuo siekta išmokyti dalyvius tokią tradicinių liaudies amatų technologijų, kurios yra perspektyvios ir paklausios, tačiau šiandien mažai kieno praktikuojamos, nykstančios. Tikslinė seminarų auditorija – amatininkai, tautodailininkai, profesionalūs siuvėjai, jau praktikuojantys artimuose žanruose, turintys pakankamai pradinių profesinių įgūdžių, todėl galintys įsisavinti naujas technologijas bei dirbinių specifiką trumpą intensyvių mokymų metu.

Ciklą sudarė praktiniai ir teoriniai seminarai. Seminaras „Žemaitiškų klumpių gamybos technologijos“ vyko Plokštinėje, Plungės r., tame dalyvavo 12 medžio drožėjų, atvykusiu iš 5 savivaldybių. Seminaro metu, remiantis tradicijos pateikėju 91-erių metų amžiaus buvusiui klumpdirbiui Antanu Kniūkšta, muziejų medžiaga, literatūra, buvo atkuriama tradicinės klumpių gamybos technologijos. Seminaras „Tradicinės lietuvių liaudies siuvinėjimo technikos ir jų pritaikymas šiandien“ surengtas Vilniuje. Jame dalyvavo 13 tautodailininkų iš 3 savivaldybių. Seminaro tikslas buvo praplėsti tradicinių siuvinėjimo technikų pažinimą, paskatinti jų pritaikymą šiandienos reikmėms, pasidalinti patirtimi ir techniniais įgūdžiais. Tarp dėstytojų buvo ir dvi patyrusios siuvinėtojos iš Latvijos ir Ukrainos. Seminaras „Tautinių kostiumų siuvinimas: tradicinių XIX–XX a. pr. liaudies drabužių konstravimas, siuvinimas ir apdaila“, vykęs Vilniuje ir Klaipėdoje, buvo skirtas profesionaliems siuvėjams, norintiems išmokti tautiniams kostiumams siučti reikalingo specifinio drabužių konstravimo ir apdailos. Dalyvavo 25 siuvėjai iš dviejų savivaldybių. Seminaro „Tradicinė liaudies grafika: medžio raižiniai“ Kretingoje dalyviai – 10 tautodailininkų iš 5 savivaldybių – praktiskai ir teoriškai buvo supažindinti su tradicinių medžio raižinių technika. Seminaro metu buvo padėti pagrindai numatomai steigti medžio raižinių dirbtuvei Kretingos amatų centre.

Is viso keturiuose seminaruose dalyvavo 55 tautodailininkai.

Kursai. Visagine šeštą kartą vyko tradicinio etnomuzikavimo (grojimo dūdmaišiu, cimbolais, mažuoju būgneliu) kursai, į kuriuos susirinko 45 dalyviai iš 6 savivaldybių. Kursų metu surengti du koncertai.

Molėtų r. Bebrusų poilsio namuose, kartu su Lietuvos chorų asociacija, surengti vienuoliktieji vaikų ir suaugusiuojų chorų vadovų kvalifikacijos kėlimo kursai „Vasaros akademija“, kuriuose dalyvavo per 85 chorvedžiai. Pagrindinis lektorė – Jing Ling Tham iš JAV. Kursų metu vyko trys teoriniai ir devyni praktiniai užsiémimai. Dalyviai supažindinti su naujausiomis choro meno tendencijomis, aptarta chorinių renginių Lietuvoje strategija, pristatyta 2014 m. Dainų dienos programos projektas, pateikta informacija apie tarptautinius pasaulio forumus.

Liaudiškų šokių vasaros kursuose Nidoje dalyvavo 174 Lietuvos moksleivių ir suaugusiuju šokių kolektyvų vadovai iš visų savivaldybių. Kursus vėdė 16 baletmeisterių (Vilniaus, Klaipėdos, Šiaulių, Kretingos, Plungės baletmeisteriai ir aukštųjų mokyklų dėstytojai, šokių autorai). Išmokti 27 šokiai.

Surengti projekto „Skudučiuokime drauge“ du mokymo ciklai Panevėžio ir Utenos apskrityse. Praktiniai skudučiavimo mokymai vyko Pasvalio r., Rokiškio r. Panevėžio r., Biržų r., Klaipėdoje, Utenos r., Visagine, Anykščiuose, Panevėžio m. Visagine ir Utenoje surengti praktiniai ir teoriniai seminarai „Skudučių originalumas ir vaidmuo šiandieninėje kultūroje“ muzikos mokytojams, kultūros darbuotojams, neformaliojo ugdymo specialistams. Lektoriai supažindino su skudučiavimo tradicija, skudučių gamybos, paruošimo, derinimo principais, muzikavimo ypatumais, skudučiavimo metodika. Skudučiuoti mokėsi 728 žmonės, nedalyvaujantys jokioje meninėje veikloje. Teoriniuose seminaruose dalyvavo 77 dalyviai iš 9 savivaldybių. Projektą numatyta testi Marijampolės apskrityje.

Iš viso surengta 41 seminaras ir kursai, kuriuose dalyvavo 2315 dalyvių.

Leidyba

Nuo 1988 m. leidžiamas periodinis dvimėnesinis kultūros ir mokslo žurnalas „Liaudies kultūra“, skirtas Lietuvos kultūros paveldo, tradicinės kultūros tyrimams ir gyvajai tradicijai pristatyti bei jos raiškos formoms aptarti. Leidinyje dera akademinės publikacijos – mokslo straipsniai ar nedidelės studijos, mokslinių projektų aptarimai, akiračių plečiantys kultūrologinių tekstų vertimai, unikalių sakytinės istorijos šaltinių publikacijos, knygų recenzijos ir pokalbiai, diskusijos, etninės veiklos realiųjų, regionų kultūros, šio baro šviesuolių pristatymai. Per metus šešiuose žurnalo numeriuose (po 11 spaudos lankų) paskelbtas net 21 recenzuotas etnologų, tautosakos ir mitologijos tyrinėtojų, antropologų, kultūrologų ir kt. mokslinis straipsnis. Jie skelbiami ir elektroninėje bibliotekoje www.elibrary.lt; tarptautinėse mokslinėse duomenų bazėse „EBSCO publishing“ (www.epnet.com) ir „Lituanistica“. Iš viso per metus išspausdintos 57 publikacijos. 2012 m. žurnalo redakcija vykdė du projektus: „Lietuvių tradicinės kultūros ir šiuolaikinės etninės kultūros bruožų istorinė, etnologinė, antropologinė, probleminė analizė „Liaudies kultūros“ žurnale“ bei „Lietuvio tautinės tapatybės formavimas ir formavimasis“ (dalinė finansinė parama 35 tūkst. Lt), kuriais prisidedama prie valstybės vykdomos kultūros politikos, siekio išsaugoti tautos materialųjų ir nematerialųjų kultūros paveldą, pozityvios šiuolaikinės kultūros raidos skatinimo, tautinio mentaliteto bei pilietiškumo ugdymo. Visi leidinio numeriai skelbiami LLKC interneto svetainėje www.llkc.lt.

Parengti ir išleisti repertuaro leidiniai: Lietuvos choro muzikos antologijos I tomas, „Muzika cimbolams“, CD „Kūriniai liaudies instrumentams“, 2014 m. Lietuvos dainų šventės „Čia – mano namai“ Ansamblui vakaro repertuaras (I dalis), kūriniai suaugusiuju ir vaikų chorams bei ansambliams „Per girią girelę“, parengtas spaudai 2014 m. Lietuvos dainų šventės „Čia – mano namai“ Šokių dienos repertuaras „Sodauto“. Išleistas DVD filmas „Tradicinės vestuvės“.

Tęsiant tautinių ir archeologinių kostiumų viešinimą naujomis formomis, išleistas 2013–2014 m. kalendorius „Kuršių kostiumas I–XIV a.“, kuriame atspindėta atkurtų I–XVI a. Kuršių genties kostiumų kolekcija. Geležies amžiaus, romėniškosios, vikingų bei viduramžių epochos nešioseną atskleidžianti tipinių kostiumų kolekcija atkurta remiantis Vakarų Lietuvos archeologiniaisiais tyrimais, istoriniaisiais duomenimis ir Europos ikonografija. Lyginant tekstilės lopinėlius, mokslininkų surinktus iš visos Lietuvos archeologinių paminklų teritorijos, pastebėtas spalvų ir tekstūros (audimo, juostų vijimo technikos), drabužių kirpimo ir konstravimo bendrumas ne tik Lietuvos, bet ir Europos aprangoje. Tai palengvino atkurti audinių gamybą, kirpimą bei fasoną, dėl to atsirado galimybė parodyti ne tik atskiro priešistorinio laikotarpio stilistiką, bet ir atsekti dėvėjimo kaitą.

Išleisti 4 informaciniai, reklaminiai leidiniai: tarptautinio instrumentinio folkloro festivalio „Griežynė“ bukletas, respublikinės konkursinės liaudies meno parodos „Aukso vainikas“ katalogas,

elektroninis informacinis biuletenis „Etninės kultūros renginiai Lietuvoje“, „Liaudies kūrybos metraštis“.

Leidybai parengtas 2014 m. Dainų šventę „Čia – mano namai“ pristatantis reklaminis filmas ir serijos „Gyvoji tradicija“ filmas „Lietuvių tradicinė medicina“.

LLKC darbuotojų parengtos ir savaivaldybių lėšomis išleistos kompaktinės plokštélės (CD) „Prasivérus svirna duris“ (Šiaulių r. liaudies dainų pateikėjų ir folkloro grupių, tradicinių muzikantų įrašai), „Salako muzikantai“, „Kelmės krašto muzikantai“. Kartu su Vilniaus etninės veiklos centru parengtas populiariausią dar nepublikuotų vakaronių šokių rinkinys „Naktišokiai 2“(DVD).

Bendradarbiavimo ir partnerystės su savivaldybėmis stiprinimas

Duomenų kaupimas ir analizė. Taikant specializuotas anketas renkama, sisteminama, analizuojama ir skleidžiama informacija apie etninės kultūros, mėgėjų meno šiuolaikinės raiškos formas ir mėgėjų meno kolektyvus. Atlikta kultūros įstaigų, mėgėjų meno kolektyvų duomenų analizė, įvairiais pjūviais parengta medžiaga apie mėgėjų meno kolektyvų ir kultūros įstaigų kategorijas, pasiskirstymą savivaldybėse pagal žanrus, dalyvių amžių, kategorijas, kolektyvų priklausomybę. Rezultatai pristatyti Lietuvos savivaldybių kultūros padaliniams per LR kultūros ministerijos rengtus seminarus, pasitarimus bei kultūros centrų asociacijos narių posėdžius. Kaupiama ir interneto svetainėje skelbiama informacija apie svarbiausių mėgėjų meno kolektyvų renginius. Nuo 1993 m. kasmet renkama informacija apie etninės kultūros renginius Lietuvoje ir leidžiamas leidinys (nuo 2010 m. elektroninis), rengiama ir skelbiama Naujausių etninės kultūros leidinių bibliografija, Lietuvos folkloro garso publikacijų bibliografija. Atlikta geriausių mėgėjų meno kolektyvų apdovanojimų „Aukso paukštė“ analizė.

Lietuvos kultūros centrų ir jų filialų statistinės ataskaitos. LLKC renka, sisteminiai ir apibendrina Lietuvos kultūros centrų ir jų filialų statistines ataskaitas (bendros žinios, pastatai, materialinė bazė, darbuotojai, kolektyvai, dalyviai, veikla, lėšos). 2011 m. veikė 179 juridinį statusą turintys kultūros centrai, 415 jų filialai ir 144 kiti dariniai, dažniausiai priklausantys rajonų seniūnijoms. Kultūros centruose dirbo 2942 kultūros ir meno darbuotojai (2234 etatai). Atestuota tik apie 30 proc. darbuotojų, suteiktos klasės: I – 73 darbuotojams, II – 70, III – 425. Remiantis statistika savivaldybėse trūksta 255 kultūros ir meno darbuotojų. Iš viso veikė 3575 mėgėjų meno kolektyvai (78 proc. visų kolektyvų), 42 977 dalyviai, iš jų 1297 – vaikų ir jaunimo kolektyvai (17 228 dalyviai). Surengta 43 099 renginių, iš jų 16 215 – vaikams ir jaunimui. Deja, tik nedidelė jų dalis atspindi pasirengimo dainų šventėms procesą, tradicijos testinumą. Atlikus mėgėjų meno kolektyvų analizę paaiškėjo, kad 2009 m. dainų šventėje dalyvavo 1568 kultūros, švietimo ir nepriklausomi kolektyvai. Iš kultūros centrų dalyvavo 544 kolektyvai, t. y. 35 proc. visų dalyvavusiuju šventėje. Statistinė informacija siunčiama Statistikos departamento, Kultūros ministerijai, skelbiama interneto svetainėje. 2012 m. parengta kultūros centrų ir jų filialų, skyrių, padalinų elektroninė duomenų bazė su paieškos filtravimo galimybe (įstaigų teisinis statusas, kategorija, pavaldumas, premijavimas ir kt.). Išaiškėjo, kad net 28 savivaldybių (Akmenė (Papilė), Birštonas, Biržai, Druskininkai, Elektrėnai, Ignalina, Joniškis, Klaipėdos r., Kupiškis, Marijampolė, Molėtai, Pagėgiai, Pakruojis, Panevėžio m., Pasvalys, Plungės (Kuliai), Prienų, Radviliškio, Rietavo, Rokiškio, Skuodo, Šalčininkų, Šiaulių r., Širvintų, Švenčionių, Utenos, Vilkaviškio, Vilniaus r.) steigėjai nėra sutvarkę kultūros centrų ir jų filialų akreditacijos dokumentų pagal Lietuvos kultūros ministro 2009 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. IV-207 patvirtintą Kultūros centrų akreditavimo tvarkos aprašą. 10 savivaldybių (Elektrėnų, Ignalinos, Prienų, Marijampolės., Klaipėdos r., Radviliškio, Rokiškio, Šakių, Šilalės, Vilniaus r.) likę „kiti dariniai“, atliekantys kultūros centrų funkcijas, bet pavaldūs seniūnijoms. Vilniaus rajone iš 28 kultūros centrų nėra né vieno, turinčio juridinį statusą. Dabartinė regionų kultūros padėties rodo, kad reikalinga visų kultūros sričių veiklos, jos rezultatų kokybės vertinimo sistema, pagal kurią kokybiškesnė veikla

būtų labiau remiama valstybės, o iškelti prioritetai ir kiekvienos srities kriterijai padėtų išvengti kultūros proceso chaotiškumo. Prioritetų visoms administravimo grandims (žmogiškieji ištekliai, kultūros centrų juridinis statusas, akreditacija, kultūros darbuotojų atestacija ir kt.) nustatymas ir jų įgyvendinimo mechanizmo tobulinimas padėtų apibrėžti ir suderinti šių grandžių (valstybės, savivaldybių, kultūros įstaigų) funkcijas.

Geriausio metų kultūros centro premijavimas. Atrinkti keturi geriausi 2011 m. kultūros centralai, įteiktos premijos, diplomai: aukščiausios kategorijos – Tauragės kultūros centru; pirmos kategorijos – Kalvarijos savivaldybės kultūros centru; antros kategorijos – Užvenčio (Kelmė) kultūros centru; trečios kategorijos – Kalvarijos kultūros centru. Premijos skiriamos už pastarųjų penkerių metų aktyvią, kūrybingą, novatorišką veiklą puoselėjant etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuriant menines programas, plėtojant šviečiamąją (edukacine), pramoginę veiklą, tenkinant bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuojant profesionaliojo meno sklaidą. Kultūros centralai, nesusitvarkę kultūros centru kategorijų dokumentu, negali pretenduoti į šias premijas.

Kita veikla

Kultūros paveldo dokumentavimas, saugojimas. Liaudies kūrybos archyvas rūpinasi tautosakos rinkimu, tvarkymu, saugojimu, propagavimu, rinkinių, garso ir vaizdo įrašų leidyba. Archyvas kaupiamas nuo 1960 m., daugiausiai sukaupta dainų ir šokių švenčių atributikos bei kino juostų. Intensyviai archyvas pradėtas kaupti 1992 m. Per 2012 m. sukaupta 20 rankraščių, 31 garsajuostę, apie 48 vaizdo įrašų, per 1500 tūkst. skaitmeninių fotografijų laikmenų. Kuriama Liaudies kūrybos archyvo duomenų bazė..

Etnoinstrumentologinės ekspedicijos rengiamos nuo 1987 m. kasmet vis kitoje savivaldybėje. 24-ioji etnoinstrumentologinė ekspedicija vyko Panevėžio r. (15 dalyvių). Aplankyta 12 seniūnijų, užpildytos 44 ankletos apie tradicinius muzikantus, įrašyti 35 muzikantų atliekami 279 kūriniai, papildę LLKC archyvą. Vilniaus mokytojų namų ssvetainėje surengtas koncertas, skirtas ekspedicijai apibendrinti.. Dalyvavo 10 Panevėžio rajono tradicinių muzikantų.

Skuodo rajone surengta kompleksinė ekspedicija (7 dalyviai). Aplankyta 16 gyvenviečių, apklausti 57 pateikėjai.

Surengtas paprotinės ir tautosakinės medžiagos rinkimo konkursas „Etninės kultūros šaltiniai. Kalėdinio laikotarpio papročiai“ (24 dalyviai). Konkursui skirta 1000 Lt. „Liaudies kultūros“ žurnalui parengtas straipsnis.

Kryždirbystę paskelbus UNESCO nematerialiojo žmonijos kultūros paveldo šedevru, pradėta tyrinėti Šiaurės Lietuvos (Žiemgalos) regiono kryždirbystės simboliką. 2012 m. Joniškio ir Pakruojo rajonuose surengtos ekspedicijos, skirtos kryždirbystės duomenų bazei papildyti. Skuodo viešojoje bibliotekoje, Švenčionių krašto muziejuje, Kretingos bažnyčios parodų salėje surengtos trys kilnojamosios kryždirbystės nuotraukų parodos.

Nuo 1995 m kaupiamama vienintelė šalyje Lietuvos folkloro garso publikacijų fonoteka. Fonotekoje sukaupta per 530 garso įrašų – nuo pirmųjų 1968 m. iki pačių naujausių. 2012 m. fonoteka papildyta 12 įrašų, parengta bibliografinė rodyklė. Atnaujinta folkloro garso publikacijų tekstinė ir vaizdinė informacija LLKC interneto svetainėje.

Garso įrašų studija. LLKC veikia garso įrašų studija, siūlanti aukštostos kokybės paslaugas. Čia įrašyti kūriniai montuojami, parengiami gamybai; restauruojami seni įrašai magnetinėse juostose, plokštelėse ar kitose laikmenose. 2012 m. padaryti 4 renginių, 11 kolektyvų (1 choro, 10 folkloro ansamblių) įrašai.

LLKC interneto svetainių atnaujinimas ir priežiūra

Įstaigos veikla ir svarbūs mėgėjų meno renginiai Lietuvoje patrauklia forma (tekstinė ir vaizdinė informacija) pristatyti interneto svetainėje. Peržiūrėta ir atnaujinta LLKC skyrių ir poskyrių

veikla, teikiamos paslaugos. Elektronine forma pateikiami juridiniai etninės kultūros, mêtgėjų meno apsaugos ir sklaidos dokumentai, etninės kultūros ir mêtgėjų meno išsaugojimo bei plétros programos. Kuriama 2014 m. Lietuvos dainų šventės interneto svetainè, kurioje bus skelbiama šventės vaizdinè ir tekstinè informacija. Socialiniame tinklalapyje „Facebook“ skelbiama LLKC, žurnalo „Liaudies kultūra“, dainų švenčių informacija.

Finansai

LR kultūros ministerija Pasirengimo dainų šventėms programai skyré 800 000 Lt, tèstiniams prioriteteniams mêtgėjų meno renginiams – 100 000 Lt. Kultūros rëmimo fondas skyré 115 000 Lt: žurnalo „Liaudies kultūra“ leidybai – 35 000 Lt, „Lietuvos choro muzikos antologijos“ I tomo leidybai – 10 000 Lt, žemaičių genties I–XIV a. bei Jotvingių genties I–XIV a. kostiumų kolekcijoms sukurti – po 35 000 Lt. Kultūros ministerija kultūros darbuotojų, mêtgėjų meno kolektyvų vadovų ir etninės kultūros specialistų kvalifikacijai tobulinti skyré 54 000 Lt, iš edukacinių projektų sutartinių tradicijos gyvybingumui skatinti Šiaurės Rytų Aukštaitijoje – 10 000 Lt, iš regionų kultūros projektų, mažinancių kultūrinę ir socialinę atskirtį, mokymams skudučiuoti – 14 000 Lt, iðstaigos remontui (3 a. fojè lubų, sienų, grindų remontas, laiptinių langų, durų keitimas) ir inventoriuui (baldai fojè, stiklo vitrinos tautiniams kostiumams, renginių atributikai demostruoti, kabyklos archeologinių kostiumų kolekcijai sandeliuoti, iðoriniai diskai, CD, DVD ir kt.) – 30 000 Lt.

LR aplinkos apsaugos ministerija Lietuvos kultūros programai Pietų Koréjos Respublikoje vykusioje pasaulinéje parodoje „Expo 2012“ pristatyti skyré 174 000 Lt; tradiciniams Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvès kovų dalyvių saskrydžiui surengti – 100 000 Lt, Tarmių metus pristatančiam reklaminiam filmui ir emblemai sukurti – 50 000 Lt. Dubingių piliavietėje vykusiam Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės vado Mikalojaus Radvilos 500-ujų gimimo metinių minéjimui surengti – 100 000 Lt: 20 000 Lt – Lietuvos Respublikos ministro pirmininko taryba, 80 000 Lt - Kultūros ministerija, Lietuvos kultūrai ir istorijai nusipelnusių asmenybių jubiliejams paminèti, G.Abariaus antkapinio paminklo projektui sukurti skirta 22 000 Lt. Kongresų rûmuose vykusiam koncertui 2011 m. drebéjimo ir cunamio Japonijoje aukoms atminti surengti gauta 44 000 Lt: 10 000 Lt skyré „Teo LT“, 20 000 Lt – Lietuvos Respublikos ministro pirmininko taryba, 14 000 Lt – Kultūros ministerija).

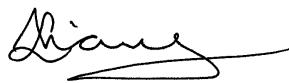
2012 m. surinkta 259 895 Lt spec. lëšų, išleista 239 264 Lt. Lëšos panaudotos renginiams organizuoti ir leidybai. Iš viso Lietuvos liaudies kultūros centras administravo 3 292 728 Lt.

Komandiruotés

Per metus surengtos 298 planinës išvykos (226 – teoriniai (skaitytos 52 paskaitos), praktiniai užsiémimai, dalyvavimas komisijoje, konsultacijos, darbas su meno kolektyvais, jų vadovais ir kitais kultūros darbuotojais, 89 – organizacinis darbas, 26 – filmavimai ir etninës medžiagos rinkimas, 102 – vairuotojų komandiruotés).

Išanalizavus 2012 m. darbuotojų individualių planų ataskaitas nustatyta, kad specialistai dirbo intensyviai ir produktyviai. Be šioje ataskaitoje išvardytose veiklos, LLKC darbuotojai prisideda prie daugumos šalies švenčių, festivalių, konkursų, parodų ir kitų renginių organizavimo, daugelio komisijų, tarybų veiklos.

Direktorius

Saulius Liausa

Inga Kriščiūnienė, tel. (8 5) 261 2594